

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **I. B.**, zastoupené Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křižová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2008, č. x, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 2. 2009, č. j. 2 Cad 90/2008 – 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni stěžovatelky, advokátce Mgr. Dagmar Rezkové Dřímálové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2400 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně rozsudek Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2008, č. x. Uvedeným rozhodnutím žalovaná odňala žalobkyni plný invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“) s tím, že podle posudku Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 6. 2008 již

není plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti o 50 %.

Městský soud v Praze vycházel při svém rozhodování zejména z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „PK MPSV“ nebo „komise“) ze dne 7. 11. 2008. Podle tohoto posudku se u žalobkyně (prodavačky) jednalo ke dni vydání napadeného rozhodnutí o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byla těžká smíšená porucha osobnosti. Dne 23. 3. 2004 byla žalobkyně posouzena u Pražské správy sociálního zabezpečení jako plně invalidní pro smíšenou poruchu osobnosti s častými dekompenzacemi. Již tehdy šlo podle komise o nadhodnocení stavu. Porucha osobnosti byla hodnocena jako obzvláště těžké narušení osobnosti, šlo ale pouze o narušení těžké, nikoliv o rozpad osobnosti. Také při kontrole dne 25. 3. 2005 byla žalobkyně posouzena jako plně invalidní, jednalo se však opět o nadhodnocení zdravotního stavu. Při další kontrole dne 2. 6. 2008 zdravotní stav hodnocen jako těžké narušení osobnosti odpovídající částečné invaliditě.

U žalobkyně se jedná o smíšenou poruchu osobnosti, tj. o osobnost s myšlením a cítěním, které se odchyluje od normy v dané společnosti, což vede k nepřizpůsobivému až hrubě rušivému chování, kterým trpí sama i její okolí. Z důvodu vleklé manželské krize končící rozvodem a sporem o výchovu syna docházelo k opakovaným dekompenzačním stavu. Jde o ženu s podprůměrným intelektem, zhoršeným logickým myšlením, nižší kvalitou kritického usuzování, o osobnost s jednoduchými vzorci chování, přecitlivělou, se sníženou tolerancí v zátěžových situacích, katatymním vnímáním reality.

Aktuálně komise neshledala nic, co by svědčilo pro schizoafektivní psychózu uváděnou v dokumentaci. Při dlouhodobém psychoterapeutickém vedení a cílené medikaci došlo ke zmírnění poruch kontroly chování. Co se týká poruchy osobnosti, jde o stav trvalý a nepochybně snižuje výkonnost žalobkyně. Žalobkyně byla opakovaně vyšetřena neurologem pro bolesti páteře s nálezem blokády krční a bederní páteře, kořenové dráždění prokázáno nebylo. Neurologický nález až na lokální nález omezené pohyblivosti a kontraktur některých svalových skupin podél páteře normální. Vzhledem k poruše osobnosti prožívá žalobkyně tyto potíže intenzivněji, psychické napětí stav zhoršuje. Obtíže s vyprazdňováním stolice, které žalobkyně uváděla při jednání komise, jsou psychogenního původu. Sklon k somatizaci potíží je charakteristický pro poruchu osobnosti s převahou pithiatických rysů. Neurologický původ potíží byl vyšetřením vyloučen. Žalobkyně byla dále sledována pro výkyvy krevního tlaku, které též souvisí s duševním stavem žalobkyně, se stresy, které prožívá.

Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti určila komise podle kapitoly V., položky 5., písm. c) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění (dále jen „vyhláška“) 40ti procenty. Dolní hranice rozpětí byla zvolena s ohledem na tíži postižení. Zdravotní stav žalobkyně nebylo podle komise možno hodnotit podle písmene d) dané položky jako zvláště těžce narušenou, dezintegrovanou osobnost, neboť u žalobkyně nejde o rozpad osobnosti, jedná se pouze o její narušení. V současné době je žalobkyně v rámci možností stabilizována, od roku 2003 nebyla hospitalizace nutná.

S ohledem na uvedené závěry není pro žalobkyni vhodná práce se stresujícími momenty, s vysokou osobní odpovědností, práce, jejíž hlavní náplní je komunikace s klienty. Vhodná není práce pokladní, je schopna doplňovat zboží do regálů, vykonávat práci uklízečky eventuálně jiné dělnické práce.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl Městský soud v Praze k závěru o nedůvodnosti podané žaloby. Komise si pro vypracování posudku zajistila potřebnou lékařskou dokumentaci, a to jak od ošetřující lékařky MUDr. S., tak od ošetřujícího lékaře psychiatra MUDr. K., tuto lékařskou dokumentaci posoudila a žalobkyni při jednání přeshetřila za přítomnosti odborného lékaře psychiatra. Ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí šlo u žalobkyně o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byla těžká smíšená porucha osobnosti. Toto postižení odpovídá postižení uvedenému v kapitole V., položce 5., písm. c) přílohy č. 2 vyhlášky, kde míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je dána rozpětím 40 – 60 %. Z tohoto rozpětí byla zvolena dolní hranice, a to s ohledem na zhodnocení potíží žalobkyně, jakož i na skutečnost, že zdravotní stav žalobkyně je v rámci možností stabilizován (od roku 2003 nebyla nutná hospitalizace).

Žalobkyně byla opakovaně vyšetřena neurologem pro bolesti páteře, kořenové dráždění prokázáno nebylo, neurologický původ potíží byl vyšetřením vyloučen. Interní potíže (výkyvy tlaku) souvisí s duševním stavem. Dřívější přiznání plné invalidity bylo nadhodnocené, neboť u žalobkyně nešlo o rozpad osobnosti, pouze o těžké narušení osobnosti.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně byla shledána smíšená porucha osobnosti, jak PK MPSV, tak i soud však zcela pominuly tvrzení stěžovatelky, podložená lékařskými zprávami, potvrzující další zdravotní problémy, které rovněž souvisí s osobními problémy pramenícími v tom, že byl stěžovatelce odebrán syn a je jí bráněno ve styku s ním.

Žádný z lékařů není schopen diagnostikovat a určit přesnou příčinu stěžovatelčiných zdravotních potíží psychických i neurologických (bolesti páteře, opakované blokády krční a bederní páteře, ...), opakovaně však všichni udávají, že zdravotní stav stěžovatelky se zhoršuje a je to psychické. Stěžovatelka přitom předložila veškeré lékařské zprávy, které má k dispozici a které prokazují její zhoršující se zdravotní stav.

Stěžovatelka není s ohledem na svůj zdravotní stav schopna vykonávat jakoukoli práci. Již v minulosti byla zaměstnána u společnosti Julius Meinl, jelikož však neustála závratě a zkolabovala, dostala hodinovou výpověď. V případě, že by stěžovatelka nastoupila do zaměstnání, kde by při přijímacím pohovoru zatajila své zdravotní problémy, každý zaměstnavatel by s ní při prvních projevech zdravotních komplikací okamžitě rozvázal pracovní poměr. Pokud by stěžovatelka sdělila při přijímacím pohovoru, jaké má zdravotní problémy, žádný zaměstnavatel ji nezaměstná.

Stěžovatelka je toho názoru, že PK MPSV i soud nesprávně hodnotily její zdravotní stav, a tudíž i nesprávně posoudily míru poklesu její schopnosti soustavné výdělečné činnosti. Má za to, že míra její schopnosti soustavné výdělečné činnosti měla být hodnocena u dané položky stanoveným maximem, tj. 60 % s tím, že takto stanovená míra poklesu měla být ve smyslu § 6 odst. 4 vyhlášky navýšena o dalších 10 %.

Vzhledem k tomu, že v průběhu relativně krátké doby byla míra poklesu stěžovatelčiny schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnocena rozdílně lékařem Pražské správy sociálního zabezpečení (50 %) a posudkovou komisí (40 %), měl podle jejího názoru soud nechat vypracovat revizní posudek PK MPSV v jiném složení za přítomnosti odborného lékaře z oboru psychiatrie, neurologie a interny.

Stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu uplatněných stížních bodů, avšak po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka připouští, že veškeré její zdravotní potíže vyplývají z problémů psychické povahy, namítá však, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti měla být stanovena na maximu daného rozpětí a dále navýšena podle § 6 odst. 4 vyhlášky s ohledem na ostatní zdravotní potíže z psychického stavu vyplývající. Tyto námitky podřadil Nejvyšší správní soud důvodu vymezenému v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Současně stěžovatelka vytýká posudkům rozpor ve stanovené výši míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, pročez měl být podle ní vypracován revizní posudek. Tuto námitku bylo možné podřadit důvodu vymezenému v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Zdravotní postižení, které bylo shledáno hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a to shodně jak lékařem Pražské správy sociálního zabezpečení, tak i PK MPSV, jsou poruchy osobnosti a poruchy chování s těžkým narušením osobnosti a s výrazným snížením celkové výkonnosti organismu. Podle vyhlášky musí u těchto poruch funkční nálezy objektivizovat trvalé projevy maladaptivního chování zakotvené ve struktuře osobnosti, jakož i míru a význam odchylek od způsobů, kterými průměrný člověk v daném sociokulturním prostředí vnímá, myslí, cítí a utváří vztahy k druhým. Poruchy mohou být provázeny problémy v adaptaci ve společenských aktivitách a dosahování žádoucích cílů. Při stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je třeba zhodnotit rozsah a tíži odchylky od přijatelného průměru chování dané společenské normy, přičemž tato odchylka se musí projevovat ve více než jedné z následujících oblastí - poznávání (způsoby vnímání a interpretace věcí, lidí a událostí, formování přístupů a představ), emotivity (rozsah, intenzita a přiměřenost emočního vznětu a odpovědi), ovládání svých impulsů a uspokojování potřeb, způsobu chování k ostatním a zvládání interpersonálních situací. Dekompenzace se projevuje především akcentací rysů specifické poruchy osobnosti a zhoršenou sociální a pracovní přizpůsobivostí.

Rovněž podle názoru Nejvyššího správního soudu není nic, čeho by bylo možno v tomto ohledu posudku PK MPSV vytknout. Posudek je úplný co do skutkových zjištění a přesvědčivý pokud jde o jeho posudkové závěry. Funkční nález je dostačujícím způsobem podložen jak lékařskými zprávami, tak i samotnými výsledky jednání při komisi, a nepochybně odpovídá posudkovému hledisku, jak bylo výše citováno. Odchylky od přijatelného průměru chování se u stěžovatelky zřetelně projevují jak v oblasti emotivity, tak i v dalších zde vyjmenovaných oblastech, tj. ovládání svých impulsů, zvládání interpersonálních situací apod. Neurologický původ potíží s páteří byl přitom vyšetřením vyloučen.

S ohledem na v rámci možností kompenzovaný stav stěžovatelky, jakož i zmírnění poruch kontroly chování, se také Nejvyššímu správnímu soudu jeví stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti na dolní hranici zákonného rozpětí jako adekvátní. Rozdíl v hodnocení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti u obou vypracovaných posudků nakonec není natolik výrazný, aby odůvodňoval vypracování revizního posudku, když ve všech ostatních ohledech (zejména stanovení hlavní příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a její podřazení příslušné položce vyhlášky) panuje mezi těmito posudky zjevná shoda.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze netrpí vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) ani d) s. ř. s. a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatelky náleží v souladu s § 9 odst. 2 a § 11 písm. b), c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za tři úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti ve výši 1500 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 900 Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2400 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 9. prosince 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu